

Společnost pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

12/2021/1

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro

1. prosince 2021 | 12. ročník

Světlo svící adventního věnce, nechť prozáří celý náš život. Amen, přijď, Pane Ježíši! (Zj 22,20)

Foto Ivana Buzková, Člověk a Víra

Duchovní správa právníků v Praze

Advent a Vánoce v novém vydání monografie Církevní právo

Na konci října 2021 jsme se už všichni konečně dočkali dlouho očekávaného vytištění **Druhého vydání** základní monografie a současně učebního textu pro naše vysoké školy pod názvem *Církevní právo*. Autoři Jiří Rajmund Tretera a Zábaj Horák si v tomto vydání o 440 stranách více než v minulém vydání všimají liturgie všech církví, zejména katolické, a podávají komentář, okořeněný vlastními zkušenostmi. Vzhledem k tomu, že církev právě vstoupila západem slunce v sobotu 27. listopadu 2021 do nového adventu, přinášíme úryvek z uvedené knihy, pojednávající o Adventu a o Vánocích.

Církevní neboli *liturgický rok* se v latinské církvi dělí na dobu adventní, vánoční, postní, velikonoční a dvě části doby „během roku“ čili v liturgickém mezidobí. Prožívání církevního roku napomáhá hlubšímu pochopení dějin spásy a je pedagogickým úkonem pro děti i dospělé. Kromě již platného liturgického práva se ustalují četné zvyky, někdy v reakci na současnou společenskou situaci. Je dobré si jich v rámci popisu církevního roku všimnout. Ze zvyků se rodí nové obyčeje a z nich postupně i právní obyčeje.

Adventní doba začíná západem slunce večer předcházející čtvrtou neděli před 25. prosincem, což je první ze *čtyř nedělí adventních*. Tuto dobu křesťané zasvěcují (v neděli i všední den) intenzivnější přípravě na vzpomínku *prvního Kristova příchodu, adventu*, na svět, když se narodil v judském Betlémě,¹ i očekávání *druhého Kristova příchodu na svět na konci věků, parúsii*. Období má nadějný a současně vážný postní ráz, je plné tiché a vážné radosti; za dlouhých večerů se nalézá čas na rozjímání. Během ranních mší bývají znovu zařazovány někde i pozapomenuté, ale všeobecně velmi oblíbené *rorátní písně* (podle počátečních slov „Rosu dejte nebesa“). Je vhodné se vyhýbat předvánočnímu shonu a hysterii spojené s nakupováním dárků. Postupně zapalování čtyř svíček na adventním věnci v kostelech, veřejných budovách i doma je krásným zvykem, dosud neupraveným liturgickým právem. Liturgická barva adventu je *fialová* (o třetí adventní neděli může být *růžová*).

Vánoční doba, čas radosti a veselosti, začíná západem slunce na Štědrý den, o svatvečeru slavnosti **Narození Páně** 25. prosince. Od štědrovečerních nešpor se mění liturgická barva na *bílou*, která jako barva vítězství vládne celé vánoční době (s výjimkou červené barvy o svátcích mučedníků sv. Štěpána a sv. Mlád'átek betlémských). Křesťanské rodiny a přátelé se v těchto dnech scházejí, radostně slaví Krista narozeného v Betlémě, nenechávají nikoho o samotě. Neoddávají se přejídání. Varují se zneužívat původně křesťanského zvyku dávat dárky, který byl vyjádřením radosti nad z nebe darovaným Spasitelem, k dnes běžnému předhánění se

¹ Z lat. *advenīre*, přicházet.

v dávání nákladných dárků. První mše tohoto svátku se slaví *v noci* (nemusí být nutně „půlnoční“, ale v tu dobu nejčastěji bývá), druhá je *za úsvitu*, třetí *ve dne*.

V čele vánoční doby stojí *vánoční oktáv* (osmidenní oslava) od 25. prosince až do 1. ledna včetně, kdy se slaví **slavnost Matky Boží**. Vánoční doba pokračuje přes **slavnost Zjevení Páně** neboli Tří králů, slavenou 6. ledna. Toho dne se světlá voda na vykropení bytů a křesťané své příbytky značí nad veřejemi dveří posvěcenou křídou nápisem K+M+B+(rok).² Vánoční doba končí v neděli po této slavnosti, o *svátku Křtu Páně*. Následuje první část **doby během roku**, liturgická barva zelená.

Sv. Mikuláš, biskup a vyznavač památka 6. prosince a její předvečer

Podle G. K. Chestertona je památka svatého Mikuláše, štědrého biskupa z Myry v Malé Asii, nesmazatelná. Svatý Mikuláš přežil všechny totalitní režimy a žije dále. Vždyť co jiného může lidstvo spojovat jako touha obdarovat jeden druhého, a zvláště naše děti.

Možná, že ne každý si uvědomuje, že St. Nicolaus je předlohou amerického Santa Clause a od něho odvozeného ruského Dědy Mráze. V těch zemích se to ovšem slaví až v souvislosti s Vánoce a Novým rokem, tedy ne tak příhodně jako u nás, tři týdny před Vánoce. Můžeme být tedy hrdí na svou tradici slavit tento svátek jako předchů vánočních svátků.

V katolické církvi je liturgická památka svatého Mikuláše stanovena pro všechny země církevním kalendářem na den 6. prosince, a to jako nezávazná. Tedy v některém kostele se slaví, v jiném ne. Ale v kostelích zasvěcených sv. Mikuláši se slaví vždy slavná mše svatá z poutní slavnosti.

Každého může potěšit, že v předvečer (svatvečer) dne svatého Mikuláše se scházejí rodiny k oslavě tohoto svátku, zpívání radostných písniček a obdarování dětí. Někdy nechybí ani Mikuláš, andělé a čerti. Některé oslavy se konají i na ulicích či před kostely a modlitebnami, někdy zvou farnosti k oslavám na faře. Můžete se zeptat ve své farnosti, zda se letos oslava uskuteční.

Jiří Rajmund Tretera

Revue církevního práva 85–4/2021 přede dveřmi!

Těšíme se, že v nejbližších dnech nám z tiskárny dojde čtvrté číslo letošního XXVII. ročníku našeho časopisu, zvláště pak na články v něm uveřejněné:

P. Ambros: Dynamika vzniku společenství zasvěceného života a nového způsobu zasvěceného života; A. Csukás: Právní řád Českobratrské církve evangelické: dějiny a současnost; J. Dvořáček: Zápis do církve *sui iuris* a konverze do katolické církve podle kán. 35 CCEO; M. Turčan, M. Mrva: K problému ukončení financování církvi štátem.

V rubrice Portréty je uveřejněna vzpomínka na život a dílo prof. Edwarda Góreckého.

² Tři křížky v nápisu jsou na znamení víry v Nejsvětější Trojici.

K článku Jiřího Dvořáčka Zápís do církve sui iuris ...

Tlumočíme autorovu žádost o drobnou opravu v textu. Na s. 67 řádek 10 zdola platí: „Správný název eparchie byzantské církve v Srbsku je San Nicola di Ruski Krstur“.

Z některých myšlenek z článku profesora Pavla Ambrose SJ v nejnovější Revue církevního práva

Na změny v řeholním právu a související úpravy v ústavním a správním právu církevním, které přineslo motu proprio *Authenticum charismatis* z 1. listopadu 2020, reagoval prof. Ambros ve svém podnětném článku, který vyjde v nejbližších dnech. Vyňali jsme z něho několik citátů:

Ve vzpomínce na iniciativu papeže Inocence III. a 13. kánon IV. lateránského koncilu (1215) autor uvádí, že zákaz v tomto kánonu uvedený „[c]htěl podpořit charizmatické zakladatele řádů tím, že je bezprostředně navázal na viditelnou hlavu církve a jejich pozornost obrátil k tradici. Tím chtěl odvrátit možný vzrůst kacířství (špatně uchopeného, nerozlišeného duchovního života), které se mnohdy skrývalo i za horlivostí.“ K reformě papeže Františka z roku 2020, navazující na ty dávné, autor poznamenává:

„Církevní autorita je vedena obezřetností. To, co je dílem Ducha, se prověřuje časem. Až v něm je možné rozpoznat trvalou životnost nového, schopnost uchránit se před strnulostí, zapříčiněnou strachem a nerozhodností, jakož i schopnost nepodlehnutí uvolněnosti a zesvětštění.“

„Řeholní život není životem pro sebe sama. Takové pojetí je církvi cizí. Jen neomluvitelná neznalost může vyslovit myšlenku, která staví způsob řeholního života do protikladu s pastorační činností církve.“

„Zasvěcený život se vyznačuje schopností uchovávat vše, co naši předchůdci prožili v našich kláštorech a společenstvích před námi. Víme, že se často pohybovali na ostří nože mezi protichůdnými zájmy nejrůznějších hráčů a zúčastněných stran.“

„V dějinách můžeme postřehnout dvě tendence. Kde řeholníci usilovali o univerzálnější dobra a nechali se formovat kontemplací o účelnosti svého života [...], tehdy se řeholní život rozvíjel. Kde na druhé straně veškerou energii věnovali ‚teologicky propracovaným‘ samoučelným teoriím, co jsou a co musí, tehdy přicházela obvykle epocha úpadku. S myšlenkou sebeobětování zasvěcený život nevystačí, musí být vždy i sebeodevzdání druhému.“

A nakonec autorova citace přímo z textu motu proprio papeže Františka: „Každý institut zasvěceného života i společnost apoštolského života, ačkoli vznikají v kontextu partikulární církve, totiž svou povahou je darem pro církev, není izolovanou nebo okrajovou skutečností, ale niterně k ní patří, je v samotném srdci církve jako rozhodující prvek jejího poslání.“ K čemuž autor článku dodává: „Zde jsme se dostali k samotnému jádru, proč je zasvěcený život do jisté míry vyňat z partikulární církve, a je mu svěřeno to, co je v každé partikulární církvi tím, co tvoří srdce celé církve.“

Sdružení pro podporu povolání ke kněžství a k řeholnímu životu

Kameny mluví: Dubenec

Při cestách naší vlastí nalezneme sakrální stavby, které již nejsou pravidelně využívány k církevním účelům. Jde zejména o kostely, ve kterých se z nejrůznějších důvodů už neslouží pravidelné mše svaté. Jedním z nich je i kostel svatého Josefa v Dubenci u Dvora Králové nad Labem (viz foto).

V současné době jsme bohužel svědky častého rušení či slučování farností. Někdy můžeme zaslechnout i slova typu „vždyť tu ani nemá cenu sloužit mši, když sem skoro nikdo nechodí“, „ty biblické hodiny navštěvuje pouze pět lidí“, „na náboženství chodí z celé farnosti jen dvě děti“ apod. Tato hloupá slova často pramení ze smutku či rezignace některých věřících anebo výsměchu lidí nevěřících.

Přesto všechno na nás zdánlivě opuštěný kostel, jako je ten v Dubenci, tak nějak skrytě, někde v podvědomí, blahodárně působí, povzbuzuje nás a dodává nám sílu. Už jen tím, že stojí, že je. Je z něj cítit Boží přítomnost. Věřím, že i kolemjdoucí nevěřící pociťují, že nejde jen o obyčejnou stavbu. Uvědomují si její posvátnost, cítí „promodlenost“ místa.

My všichni, věřící i nevěřící, bychom měli mít stále na paměti, že i když nemáme čas, myslíme si, že nestíháme, jsme zaneprázdnění světskými záležitostmi, když nás pohlcuje shon každodenního života, anebo trpíme samotou, někde tam v zapadlé vesnici se za nás modlí tři babičky. Někde v izolaci na opuštěném místě se za nás a za celý svět modlí dnem i nocí skupina řeholníků či řeholnic... Jak je povzbuzující si to uvědomit!

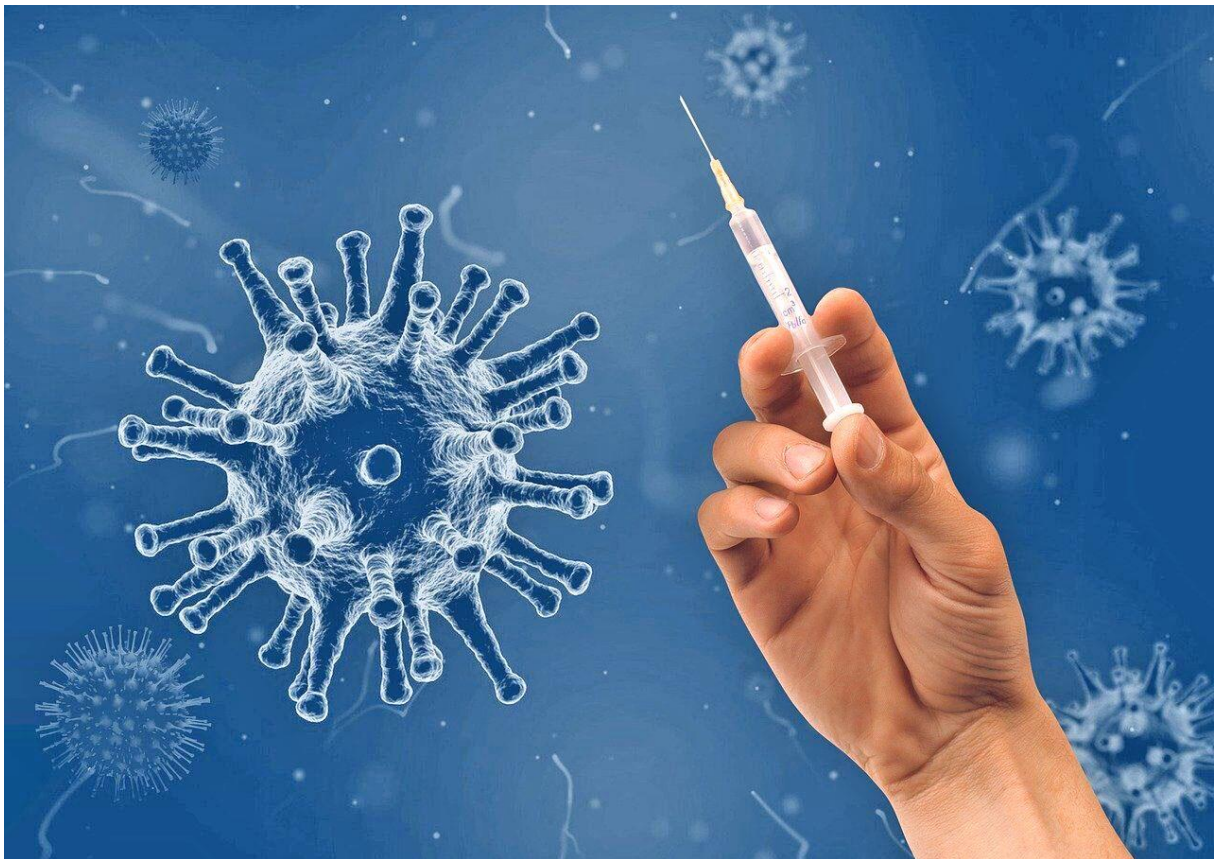
Jakub Nagy

Sdružení pro podporu humanizace zdravotnictví

Nechte se, prosím, očkovat proti covid-19!

P. MUDr. Mgr. Martin Moravec, O.Cr., kněz, lékař, nemocniční kaplan a vysokoškolský pedagog, připravil krátký a jednoduchý přehled důvodů, proč se nechat očkovat. Níže je přinášíme:

Já ale nevím, jsem dost nemocný...

... tím spíš! Až na vzácné výjimky platí, že čím víc má člověk nemocí, tím spíš potřebuje ochranu. Protože tím spíš mu hrozí těžký covid.

Já jsem mladý a zdravý...

... mladí na covid (většinou) neumírají, ale i oni mívají komplikace: plicní embolie, poruchy paměti, potíže s dechem a další. Někdy jsou na dlouho neschopní běžného života.

Ale vakcíny nejsou dost ozkoušené...

... dnes je málokterý lék tak ozkoušený jako ony. Podalo se několik miliard dávek, vše pod drobnohledem veřejnosti. Vakcíny na bázi mRNA předčily mnohá optimistická očekávání co do bezpečnosti i účinnosti. Léčba covid znamená podání množství dalších léků!

Ale co ty dlouhodobé nežádoucí účinky, ty zatím nikdo nezná...

... to je pravda jen zčásti; mRNA vakcíny obsahují malou část viru: Pokud u někoho způsobí závažné problémy, tím spíš je způsobí celý virus, který se navíc při nákaze v těle množí.

Vakcíny stejně před covidem neochrání...

... neochrání před infekcí, ale před těžkým průběhem téměř vždy ano. A to je cíl – aby lidé na covid-19 neumírali a aby nemocnice mohly sloužit i pacientům bez covidu.

Lepší je přirozeně získaná imunita...

... přirozeně i očkováním získaná imunita vydrží cca půl roku. Jenže ta „přirozená“ je často za cenu dlouhodobých následků. Navíc je možné, že posilující dávka navodí imunitu delší.

Pokud onemocní, tak už přece máme léky...

... máme monoklonální protilátky za desítky tisíc korun. Ty jsou vyhrazené pro rizikové pacienty a musí se podat včas. Ostatní léky jsou jen podpůrné, nejde o cílenou léčbu.

Jsou v tom stejně jen finanční zájmy farmaceutických firem...

... náklady za uplynulé dva roky pandemie nelze vyčíslit. Prodělávají na ní skoro všichni, i farmaceutické firmy. Očkování stojí řádově 1000 Kč. Otevřená společnost, otevřené nemocnice a léčba jiných nemocí by těmto firmám vydělaly daleko víc.

Jsou i jiné nemoci, s tím covidem se to dost přehání...

... jsou. Ale může se stát, že pro Vás s infarktem, mrtvicí, nádorem nebo jen zánětem slepého střeva nebude v nemocnici místo. Nebo se v nemocnici nakazíte, a kromě původní nemoci budete muset bojovat i s covidem.

Nechci už žádná omezování, chci zase normálně žít...

... to asi všichni! Proto vědci, společnost a celé státy napřely síly do hledání řešení. Vyvinuté vakcíny mohou z covid-19 udělat nemoc, na kterou se nebude umírat. Děti budou znovu chodit do škol, senioři nebudou přežívat v izolaci, zdravotníci padat „na ústa“, lidé přicházet o práci, stát ušetří peníze pro řešení jiných palčivých problémů.

Očkování znamená ukázat imunitě nepřítele dřív, než se s ním setká „na živo“. Znamená vycvičit imunitu na boj s nepřítelem, takže se z covidu může stát běžná respirační nemoc, která přestane zabíjet a paralyzovat svět. Nejde o žádnou magii. Očkování je skutek lásky k těm nejzranitelnějším – dětem, seniorům, nemocným. Ale také unaveným zdravotníkům, lidem ohroženým ztrátou zaměstnání, vysíleným rodičům...

Jak se na to dívá víra?

Jak? Přišla nemoc, ohrožení, krize. A člověk použil rozum, který dostal od Boha. Využil znalosti a vyvinul vakcíny, které zachraňují miliony životů. Náboženské autority včetně papeže Františka vybízejí k jejich používání a spravedlivé distribuci i pro chudé. Jde o skutek lásky a [ohleduplnosti ke zranitelným](#).

Je na místě se ptát, odkud přichází onen „duch nedůvěry“. Věříme v existenci pokušení. Co tedy sledují síly, jež podporují rozdělování společnosti, nedůvěru v systém, nedůvěru v opatření, nedůvěru v autority, nedůvěru ve vědu, nedůvěru v druhého člověka? Odkud „vane“ vše, co vede k agresivitě, neohleduplnosti, zpochybňování, uzavírání se ve svém myšlenkovém světě? Je člověk, který tyto síly vpustí do svého života, skutečně svobodný? Na svobodu se

totiž často odvolává. Nebo je naopak vydán napospas manipulacím skrze zakoušený strach, našťvanost, nedůvěru, argumentaci vlastního „svobodného a nezávislého“ myšlení? Uvažuje svobodně ten, který si do svých představ nenechá nikým a ničím mluvit, nebo ten, který si své představy ověřuje a snese jejich kritiku?

Myslím, že očkování ukazuje na mnohem hlubší problém společnosti, a to nejen v ČR, ale celosvětově. Pokud totiž pod dojmem „nezávislého myšlení“ zpochybňujeme autority a rozumovou argumentaci, mohou se i menší krize stát kritickými. „Rozdrobená“ a „rozdělená“ společnost je slabá a nedokáže se bránit. Nevěří totiž druhému, věří jen těm, kteří „nevěří s nimi“.

Opravdu prosím, věřme v člověka a věřme i ve schopnost rozumu, ve vědecké poznání. Covid-19 je problém, který lze řešit. Jeho neřešení ale zabíjí. Nechme se očkovat. Vakcíny jsou ověřené a možná bezpečnější než mnohé „ozkoušené“ léky, které běžně bereme na bolest hlavy či kolena.

*P. MUDr. Mgr. Martin Moravec, O.Cr.,
Interní klinika FN Královské Vinohrady,
Ústav humanitních studií v lékařství 1. LF UK*

Převzato z www stránek České biskupské konference. Autor článku: Monika Klimentová.
Publikováno: 23. listopadu 2021.

Balady a romance z nemocnic a zdravotnických zařízení aneb z nemocničních sálů a předsálí

Balada pátá: V nemocnici u andělů

Někdy v roce 2004 se mně začal zhoršovat zrak. Šedá mlha padala přes oko. Proto se tomu říká katarakta. Je to jako když voda padá na peřejích, řekla mi oční lékařka. Ale počkáme, zda to začne u druhého oka. To se stalo asi po roce. Tak teď už je čas, abychom ten šedý zákal operovali, řekla paní doktorka. A poslala mě na ambulantní středisko do Holešovic. Tam docházeli pracovat lékaři z nemocnic, tedy od svých hlavních zaměstnavatelů. Bylo to takové jejich boční zaměstnání. Neměl jsem na výběr. Jinak bych musel v budoucnosti chodit na oční jinam. Když půjdete někam jinam, tak už ke mně dále nechoďte, řekla paní doktorka. Provázanost lékařů, zejména s odborným zaměřením, zdá se být někdy neskutečná, ale je.

V Holešovicích mě prohlédli, připravili umělé čočky a objednali na dva termíny. Po rozdrčení starých čoček mně vsadili do očí nové, umělé čočky. Jak krásně jsem pak koukal na svět, lépe než kdykoliv předtím! Připlatil jsem si 8 000 Kč na takové lepší čočky, které se lépe vkládají a jsou ohebné, což byla rozumná nabídka.

V klášteře mně tu investici schválili (neboť řeholník nemá vlastní peníze, všechnen svůj výdělek odevzdává do společné pokladny). Je tu řeholní slib chudoby. A pak, z čeho by ty

kláštery vůbec udržovaly svůj chod. Zejména tenkrát, kdy byla celá společnost stále ještě naplněna dlužná řeholníkům a církvím to, co jim bývalý režim „ve prospěch všech“ ukradl.

Ještě jednou jsem byl svědkem léčení dobrého a bezproblémového. V roce 2006 mně bylo pořád špatně od žaludku. Vždycky tak hodinu, dvě po jídle. Na poliklinice v Revoluční ulici, kam jsem docházel, aby mně sledovali bříško, jsem si na to postěžoval. Udělali mně gastrokopii (br!) a našli helicobacter. Ale během pár měsíců vyléčili. Stačilo nějakou dobu brát příslušné prášky. Bravo. Závěrečná gastrokopie potvrdila vítězství! Má úcta k lékařskému stavu po tomto dalším zdařilém zákroku kulminovala. Škoda, že to nevydrželo navždy.

V téže době se mi udělala cysta na břiše, nad pravým třísem. Tak mně gastroenterolog poslal ke kamarádovi chirurgovi na téže poliklinice. Ten mě utěšil, že ta cysta může vydržet léta, jen si s tím nemám dělat starosti a nic těžkého nezdvihat. Mohla by jednou z toho být kýla. Ale nějak se na to zapomnělo.

Coby mladík ani ne sedmdesátiletý jsem tehdy na nemoci příliš nemyslel. Byl jsem plně zabrán do slavení mší, chórových modliteb a komunitního života v dominikánském klášteře. A také do své badatelské a pedagogické činnosti na právnické fakultě, psaní monografií a učebnic, i do spolkového působení ve Společnosti pro církevní právo a vydávání čtvrtletního časopisu Revue církevního práva.

Pak přišel ten smutný rok 2008. Někdy v březnu mně tehdejší převor oznámil, že se Společnost pro církevní právo musí ze své propůjčené pracovny v prvním poschodí kláštera vystěhovat. Tehdejší nová nájemkyně kláštera, která přislíbila stavební úpravy, potřebovala tu místnost, aby tam vystavovala obrázky či loutky ze svého oblíbeného seriálu Arabela, který kdysi šel v televizi za komunistické éry a ona měla pro ten seriál vášeň. Já si na něho ani nepamatoval. Prý to byl trháč. To víte, Blekota, Mekota, Pekota a Rumburak mají vždy přednost před vědou.

Tak jsme stěhovali. Knihy, fůry knih. A lejstra a počítač. Napřed na fakultu, kde mně můj šéf laskavě poskytl přístřešek ve své trochu prostornější pracovně. Byli na mě na fakultě slušní. Žádné poznámky na adresu církve jsem neslyšel. I když si museli myslet své.

Moje už dřívější nespavost se zhoršila a přibyla řada potíží i bolestí. Nakonec jsem na doporučení lékařů a po duchovních poradách mimo klášter požádal o uvolnění z komunity ze zdravotních důvodů. Provinciál a provinční rada souhlasili.

Koncem července se podařilo sehnat nájem na Žižkově, kde jsme dosud. Je to u přátel, ale nájem musíme platit masně. Takže druhé stěhování.

Bolesti v břiše rostly. Jako starý nefritik jsem pravidelně chodil na kontroly k uroložce. Bylo to koncem srpna, kdy jsem si na urologii stěžoval na bolesti na pravé straně břicha, tam, odkud mně kdysi cystoskopicky vytáhli z pravého ureteru ledvinový kámen, kde byl po léta zaseknutý. Ale paní doktorka ani po půl hodině prohlížení stále nic nenacházela. Že mně prý nic není. V ledvinách už nemám ani trochu toho písečku, co tam byl dříve, všechny ty cesty jsou v pořádku. Takový trapas. Cítil jsem se jako bláznivý hypochondr. A tu najednou – pane profesore, já se vám moc omlouvám. Vždyť vy tam máte napravo v tříse kýlu.

No to jsem tedy radost neměl. Raději, kdybych byl ten bláznivý hypochondr! A paní doktorka hned na to, že musím s tím jít do nemocnice, na operaci. Aby mě ani nenapadlo to oddalovat. Ale to by mě opravdu nenapadlo, tak bojácny zase nejsem. V životě se musí něco vydržet. Ovšem, co dělat? Kde začít? Jak správně chytit medicínskou byrokracii za ocas? Já si

v tom prostředí připadám, jako hrdina románu Franze Kafky Zámek. Nejsem asi sám, kdo se v tom zdravotnickém zámku pohybovat neumí.

Paní doktorka vycítila, kde je problém. Skvělá. To nebývá vždy, u každého doktora. Jiní bývají zahleděni jen do sebe a do svého daleko od světa, a jen zahrnují pacienta všemožnými latinskými slůvky, aby bylo vidět, jak jsou chytrí. Tahle byla trochu v reálu. Zeptala se, zda mám nějakého chirurga na kýlu. Pravda, připadalo mně to tak, že si myslí, že každý má kolem sebe zástup vlastních doktorů, na každý obor jednoho. Jo, prezidenti, ministři, poslanci, představitelé stran a naši noví miliardáři a možná i biskupové, ti možná něco takového mají. Ale my profesori, třeba univerzitní, a jiní obyčejní smrtelníci asi něco takového nemáme.

I když jsem přece jen měl aspoň kousek té péče. Měl jsem vlastní zubní lékařku, vlastní oční lékařku, vlastní uroložku, ale to vše bylo asi málo. Krátce jsem měl dokonce i vlastního gastroenterologa, o němž už byla řeč. Ale ten mně právě asi rok předtím ze strachu před pojišťovnou další léčení odřekl. Privil, že se bojí, že podle pojišťovny smí dělat jen střeva, ale ne žaludek. Mít tak vlastního chirurga! A to rovnou na kýlu!

Paní doktorka pochopila, že nikoho takového nemám. A opatrně špitla, že by mně někoho doporučila. Je to její kamarád, ale přitom jeden z největších specialistů na kýly u nás. Chválila ho do nebes. A je tak velice skromný!

Tak kdo to je? V tu ránu se paní doktorka zachmuřila. Já nevím, řekla, jestli vám nebude na něm jedna věc vadit. On totiž dělá – nádech, ztišení, mírné zděšení – v *církevní* nemocnici. Paní doktorka totiž byla od předcházející uroložky, která mě ošetřovala dříve, poučena, že jsem profesor právnické fakulty, ale netušila, že jsem kněz a řeholník. Asi věřící byli pro ni neznámí exoti. Tak jsem se zasmál a vysvětlil, jak mně to tedy rozhodně nevadí, spíše naopak, pro mne je to přednost. A řekl jsem, proč. To je dobře, paní doktorka na to. Když jsem vám říkala, že je skromný, myslela jsem právě na to. Tady je vidět, že se nežene za slávou a za penězi, to by byl totiž v jiné nemocnici. A že se mám hned ten večer hlásit v jeho druhé ordinaci.

Ohlásil jsem se a paní uroložka mu sama mezitím zatelefonovala, tak to bylo na nejlepší cestě. Čtrnáct dní jsem chodil do Nemocnice Milosrdných sester svatého Karla Boromejského na Malé Straně pod Petřínem, ve vlastnictví sester boromejek, na předběžná vyšetření, a pak jsem tam v úterý 16. září 2008 nastoupil.

Začátek byl pěkný. Dostal jsem se na pokoj se dvěma lůžky, když jsem podepsal, že za každý den zaplatím příplatek 350 Kč denně. Se mnou na pokoji byl fotbalista, kterému při utkání praskla holenní kost na jedné noze. To nakopnutí nebyla prý nějaká surovost, on tam měl, jak lékaři dodatečně zjistili, nějakou cystu. Smůla to ale byla veliká. Nejen bolest. Ale i ztráta profese. Oba jsme měli termín na stejný den, na středu. Jen operatér byl jiný.

Můj doktor se byl za mnou podívat. Podivil se, že tam máme takovou zimu. Stěžoval jsem si nejen já, starý zimomřivec, ale taky otužilý fotbalista, a to už bylo něco. Pan doktor bědoval, že ani jeden z nás se nesmí nachladnout a dostat rýmu, to by byly problémy s anestezií. Ale zatopit se nedalo, jak velebné sestry prohlásily. Nejen proto, že ještě bylo září (i když mimořádně chladné). Ale kotel se právě porouchal. Ústřední topení bylo jako led. Později jsem nabyl podezření: kotel opravdu odešel? Anebo to byla úspora? V mezinárodních církevních kruzích jsou různé anekdoty na sestřičkovskou šetrnost. Především vůči sobě samým, ale nakonec i navenek. Přátelé mně vyprávěli o celoročních zkušenostech z katolické koleje v Německu.

Nebylo pomoci. V celé nemocnici se nenašla žádná kamínka. Naštěstí nám tajemník Společnosti pro církevní právo Ing. Jiří Vaingát nedávno předtím taková elektrická kamínka daroval. Jsou velmi starobylá. Jsou perfektně účinná až do dnešních dnů. Pan doktor byl šťastný, že pro ně Záboj na Žižkov doskočil. A bylo vyhráno. Protože kotel nebyl ani po týdnu opraven, kamínka fungovala po celý můj pobyt a šla se mnou domů při mém propuštění.

Termín jsem měl stanoven ve středu na jedenáctou. Fotbalista už na devátou. Nejíst, ale ani nepít. Už termín fotbalisty se zpozdil, o více než hodinu. Po operaci ho lapiduch na pojízdném lehátku přivezl. Podle mě byl fotbalista docela štíhlý. Lapiduch byl takové střední postavy, štíhlý, šlachovitý, ale šikovnosti se mu nedostávalo. Přesunout pacienta z pojízdného lehátka na lůžko, to byl pro něho problém. Pořád kvílel, aby se pacient chytil hrazdy a přitáhl. Ten byl ale ještě napůl v narkóze, hrazdy se chytil, ale přitáhnout nemohl, svaly ho neposlechly. Lapiduch si ulevoval vytrvalým opakováním „do prdele, do prdele“. Nakonec se mu to podařilo.

Pak nastaly hodiny zoufalého čekání... Nejdříve, že přijdu na řadu o hodinu později. Pak o dvě, pak o tři. Nějaká sestřička mně přinesla kalíšek, ať si namočím rty. Ve čtyři pro mě lapiduch přijel. Tak mě dovezl na operační sál, tam byl už pan doktor připraven, ruce v gumových rukavicích nahoře, a rozzlobeně povídá lapiduchovi: jak to, že pacient není připravený? Jé, já jsem zapomněl, koktal lapiduch. Tak honem, pan doktor na to. Tak lapiduch mně na břicho vrhl nějaký lepkavý plastický obdélník, a pomalu táhl, a chlupy to vytrhalo, ani jsem to moc necítil. Pak se mě anestezioložka už po páté týž den zeptala, jestli nemám falešné zuby, a ubezpečila mě, že poví, až bude vstříkovat anestetikum, abych se nelekl. Jen na dotaz, zda budu počítat jedna, dva, tři a tak dál, se mě zeptala, v jakém století žiji.

No a pak už pamatuji jen, jak mě v polospánku lapiduch už na pokoji přešupuje na lůžko, chce, abych se přitáhl hrazdou, také mně to nejde, on si ulevuje přesně týmiž slovy, jako u předešlého pacienta. Což mně nevadilo, naopak to působilo dobře: přes zamžené vědomí jsem z toho měl jakousi tichou legraci. Po letech jsem se dověděl, že tuhle práci v tom špitále vykonává už někdo docela jiný. Je to jeden bratr od premonstrátů ze Strahova, vysoký jako hora a silný jako býk. Je prý velmi chválen. To je dobře.

Večer ke mně pustili Záboje, do noci mě ošetřoval. Moc mně pomohl. Bylo mně šoufl, ne od žaludku, to jsem si dal pozor a opravdu několik dnů před anestézií nejedl. Ale nervy se mnou pracovaly. Nohy mně vyskakovaly v jakési křeči. Žádný doktor se na mě podívat nepřišel.

Když nastávala první noc, přišla velebná sestra, poděkovala Zábojovi s tím, že může jít domů, píchla mně injekci proti bolesti a řekla, že mám v noci na ni zazvonit, kdyby se bolest zhoršila, že mně dá další injekci.

Nu a po druhé hodině v noci mě něco probudilo a bolest velká. Tak jsem zvonil. A nic. Zvonil jsem desetkrát. Sestra přišla po více než hodině. Injekci dala. Ta hodina mezitím, zoufalost.

Druhý den dopoledne přišla za mnou taková starší, drobná, hubená cikánečka, bez služebního oděvu, a že má za úkol mě rozcvičit, abych chodil. Ať si sednu na lůžko, vezmu baňku, do které jsem měl vývod z břicha, do pravé ruky, levou rukou se ji opřu o záda a pomalinku s ní jdu na záchod „vycikat’ sa“ a pak zase nazpátek. No bylo to utrpení. Viděl jsem všechny andělíčky. Fotbalista mě ze své postele povzbuzoval. Ukaž, že jsi chlap! Do toho, do toho! Podařilo se. Moc jsem té cikánské starší paní vděčný a modlím se za ni. Už jsem ji pak tam neviděl. Ale obdivuji se jí, takové drobné, že mě tak utáhla. A byla ke mně tak slušná a hodná.

Kromě boromejek v bílých hábitech, které se občas na pokoji objevily, přišla i sestra v černém. Že je duchovní služba. Zeptala se mě, jestli jsem ten otec Rajmund od dominikánů, tak jsem řekl, že ano. Zeptala se, zda si tam budu sloužit v kapliče na chodbě mši svatou, tak jsem jí vysvětlil, že to asi ještě nezvládnou, a ona rovnou nabídla, že mi každý den Nejsvětější svátost přenesou. Což jsem přijal s velikou radostí. Ještě mi nabízela sluchátka, ať se napíchnu na lištu se světly nad lůžkem, že tam mohu poslouchat rádio Proglas. To jsem byl také rád, ale ta lišta byla zabudována opačně, než měla být ve vztahu k lůžku. Délka šňůr nestačila. Sestřička se dohadovala s jednou civilní zdravotní sestrou, aby mi delší šňůru sehnala tak, že mně to bylo trapné. Když odešla, tak jsem řekl té sestře, že tu šňůru hledat nemusí. Že to rádio poslouchat nemusím. Ta mně byla vděčná. Podle ní by měla strašlivý problém něco takového sehnat, a že jsem ji zachránil. Jen ať to na ni nepovím.

Měl jsem štěstí, že jsem byl na pokoji s mladším a docela příjemným člověkem. První den mu sestry nosily led, který si musel přikládat na nohu. Laicky jsem pochopil, že mu do holenní kosti vložili nějaké zpevnění a teď se jen čeká, jak to zaroste. Co jsem byl ale překvapen, že druhého dne mu sestry řekly: „Teď si už můžete s pomocí hole doskakat pro led na chodbu sám. Je v ledničce. Každé tři hodiny si to vyměňte. My na to čas nemáme.“

I zeptal se mě fotbalista, co si myslím, proč tu platíme nějaký nadstandard. On žádný nadstandard nikde nevidí. Tak jsem mu vysvětlil (svou vlastní úvahou), že ten nadstandard spočívá v tom, že jsme na pokoji pouze dva. Nic více to už neobnáší. Jinde na jiných pokojích bývají pacienti aspoň čtyři. Leda by si člověk zaplatil nadstandard první třídy za 1.800 Kč denně. To by byl na pokoji sám a mohl by tam mít i průvodce. Prý byl toho času jeden takový pokoj obsazen jedním panem kanovníkem. To už je také vyšší šajba. Tak to můj spolutrpitele pochopil.

Já jsem měl trochu jiný problém. První dny bylo pro mne velmi obtížné, abych se sám z lůžka zvedl. A ta namočená žínka, co jsem měl zavěšenu na kovovém nočním stolku, mně několikrát spadla na zem. Když přicházely sestřičky, musely tu žínku vidět. A já jsem bláhově čekal, že mně ji zvednou. Nic takového. K jejich cti musím říci, že když jsem je poprosil, vždy mně žínku podaly bez rozmrzelosti a poznámek. Jejich řeholní výchova byla na nich přece jen vidět.

Zamýšlel jsem se ovšem nad tím, proč to neudělaly samy od sebe. Vždyť bylo jasné, že ta žínka tam bude ležet do druhého dne, kdy ji zvedne uklízečka. Ta to má jistě v popisu práce. Sestřička má dvanáctihodinovou šichtu. Je to jistě strašně namáhavé. A tak vědomě musí šetřit každým pohybem a neudělat ani jeden navíc. Zazlívat jim to nemohu. Když si uvědomím, že po těch dvanácti hodinách přijdou do kláštera, a ještě se musí hodinu i více v chóru modlit breviář, tak si jenom říkám, zda není chyba od ředitelství nemocnic (jakýchkoliv, církevních i necírkevních) a v tomto případě i od vedení kongregace, když takhle se silami sester hospodaří. Pravda, civilní sestry nemají doma modlení. Ale mají zase rodinu. Snad by takový pan zaměstnavatel mohl na to brát ve společnosti sociální a vyspělé, jako je naše země, ohled.

Jinak jsem byl šťastný, že za mnou odpoledne po práci mohl každý den přijít Záboj a trochu se o mne postarat. Od druhého dne mě vzal na doporučení lékaře z lůžka a pochodovali jsme spolu po chodbě. Jen jsem si na andělíčka vzal župan a baňku zapíchnutou zprava do břicha držel v ruce. Tak jsme vždycky došli až na konec chodby, kde byl vstup na kruchtu od kostela a mohli jsme se před svatostánkem pomodlit. Dokonce být i na části mše, kterou tam dole premonstrátský kněz slavil.

Sestra z duchovní služby za mnou pravidelně docházela s Nejsvětější svátostí a vždycky jsme si zopakovali tu malou část z liturgie podávání svatého přijímání od modlitby Páně a „Beránku Boží“. Bylo to takové milé desetiminutové společenství.

Za nějaký ten den později slyším fotbalistu, jak povídá do mobilu dobromyslně: představte si, tady se pořád modlí. No, nedivme se, vždyť je to církevní nemocnice. No tomu jsem se musel tak nějak uvnitř smát. Pro duch tohoto světa je necelých deset minut polohlasné modlitby denně jakýmsi „pořád modlením“. Asi si neumějí ti lidé představit, jak se v klášterech, někde i v kaplích na farách modlíme za tento svět a všechny lidi v něm každý den celé hodiny.

Jen na okraj bych rád upozornil, že pacienti nejsou do církevních nemocnic přijímáni s ohledem ke své víře a naprostá většina pacientů nemá s vírou nic společného. Také myslím, že to platí i pro lékaře a některé civilní zdravotní sestry.

Možná mě trochu udivilo, že s výjimkou té desetiminutové duchovní péče denně jsem nepociťoval žádnou zvláštní pozornost ze strany nemocnice. Bohužel paní Ing. Jana Mindlová, CSc., místopředsdkyně naší Společnosti pro církevní právo, která pracovala jako významná pomoc v úředním vedení Nadace sester boromejek, byla v té době na léčení v Luhačovicích, a tak nemohla za mnou přijít a přiznat se ke mně před lidmi. A sestry, ty zřejmě vůbec nevěděly, že jsem byl autorem návrhu zákona o vrácení klášterů, včetně těch jejich, a měl podíl na navrácení jejich nemocnice.

Kromě Záboje za mnou návštěvy nepřicházely. Ale přece jenom dvakrát jsem návštěvu měl: poprvé to byla moje dávná doktorandka, dnes profesorka na Univerzitě v Las Vegas (Nevada) dr. Markéta Trimble Landová. Přišla jednoho odpoledne tak rozzářená, že její milý úsměv mně vlil novou sílu do žil. A jednou navečer přišla mladá paní doktorka z interny, v bílém jako ostatní personál, se stetoskopem v kapse, řeholnice kongregace šedých sester svatého Františka, která se o mé hospitalizaci dověděla v jejich kostele a klášteře svatého Bartoloměje v Bartolomějské ulici na Starém Městě. Ten totiž duchovně spravují dominikáni od sv. Jiljí. Ta si se mnou i se Zábojem hezky povídala více než půl hodiny. Ten rozhovor se mně na celý život vryl do paměti.

Můj ošetřující lékař příliš velký vliv neměl. Také na vizity přibíhal vždy poslední. V sobotu přišel, hadičku z břicha mně odpojil a od baňky osvobodil. Za pár hodin přišla zvěst, že musím hned domů. Tedy už třetí den po operaci. Pan doktor přišel a začal s boromejkami licitovat. Zdůraznil, že jsem doma sám a ať tedy počkají do pondělka do rána. To se jim ale nechtělo. Postupně jsem začal přicházet na to, že opravdu se v nemocnicích točí veliké peníze a každý den, o který je pacient dříve propuštěn, je velký favor pro nemocnici. Nakonec se mu to podařilo. V pondělí jsem už odešel, ale sestry mně nedaly oběd. Tak jim pan doktor trochu vyčinił a ony mi ho nakonec daly.

Pak jsem se odšoural do auta a strašně dlouho mně to trvalo, než jsem se do něho vtěsnal. Každé poskočení po dlažbě ve Vlašské ulici, která je z kočících hlav, bylo pro mě bolestí. Po cestě ti hlupáci řidiči, kteří pořád pospíchají, na křižovatkách i jinde na nás troubili. Copak by si ti naši páni šoféři nemohli uvědomit, že třeba v autě může být pacient? A vůbec to věčné houkání našich pirátů silnic, kteří z řízení dělají klukovskou hru, a tlačí na to, abychom ztratili nervy a třebas při zatačce na přechodu najeli i do přecházejících chodců, je hanebné. Vždycky máme chuť říci: pane, kam tak pospícháte s tím svým autákem? Do krematoria? Nač vám je ušetřit minutu dvě na cestě?

Zkrátka, je toho v současném hektickém světě mnoho k vylepšování, od nemocnic až po silnice. O ekologii a ohledu k ostatním, aby se nenakazili, ani nemluvě.

Adventní událost

Na první neděli adventní léta Páně 2021 jsme se dočkali radostné události: prezident republiky jmenoval nového předsedu vlády České republiky, kterým se podle výsledku letošních voleb stal

profesor Petr Fiala

bývalý rektor Masarykovy univerzity v Brně (2004–2011), od roku 2002 profesor politologie. Je nám blízký svým odvážným vyučováním na podzemní univerzitě a bytových seminářích již od roku 1984, i tehdejší spoluprací s biskupem podzemně působící církve Stanislavem Krátkým. Patří mezi zakladatele občanského sdružení [Centrum pro studium demokracie a kultury](#) CDK v Brně (1993).

Noblesní způsob, s jakým přijal své jmenování předsedou vlády, je něco takového, čemu jsme za poslední léta odvykli. Velice nás zaujal. Věříme a doufáme, že se s ním navrátí do naší země slušné a ušlechtilé jednání, na úrovni a bez arogance.

Klidný, pokojný a radostný advent všem přeje

vedení Společnosti pro církevní právo.

Periodikum Zrcadlo církve, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Fotografie na titulní straně: Světlo svící adventního věnce, nechť prozáří celý náš život. Amen, přijď, Pane Ježíši! (Zj 22,20)
Foto Ivana Buzková, Člověk a Víra

Šéfredaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora: Záboj Horák
Redaktor: Jakub Nagy
Redakční rada: Tomáš Grundza, Marek Novák
Úprava fotografií: Antonín Krč
Starší čísla online: specp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo církve vychází dvakrát měsíčně.
specp@prf.cuni.cz ISSN 2695-0111